

ning for barnets udbytte af den valgte pasningsform.

Stimulering af intellektuelle evner

Nogle forskningsresultater tyder på, at velfungerende daginstitutioner stimulerer børnenes sociale udvikling.

Det er vanskeligt at vurdere påvirkningen af de helt små børn, men i en forløbsundersøgelse kan man undersøge de langsigtede virkninger.

Tidligere nordiske undersøgelser af den offtentlige dagpasning har vist, at de børn der startede tidligt i daginstitution (dvs før 1 års alderen) har udviklet sig mere positivt end børn, der har været passet hjemme eller i kommunal dagpleje. Da de startede i skolen, var de mere frimodige, mindre ængstelige og havde lettere ved at udtrykke sig end børnene i de øvrige grupper. De havde også en større udholdenhed og selvstændighed. Deres intellektuelle kompetence i skolen var større end hos børn, der var passet på anden måde - uanset andre forhold i øvrigt.

Engelske undersøgelser viser, at personalets responsivitet kan være af betydning for børnenes udvikling. Jo mere responsivitet, personalet udviste, jo højere scorede børnene i kognitive og sproglige prøver. Visse undersøgelser har vist, at børn fra højrisikoomgivelser blev støttet i deres intellektuelle udvikling ved at komme i daginstitution. For disse børns vedkommende er dette synspunkt dog blevet nuanceret i nyere forskning, der vurderer kvaliteten af daginstitutionen sammenholdt med forholdene i hjemmet.

Betydningen af kvaliteten i de sociale relationer i daginstitutionen og i hjemmet

Den omfattende forskning om børns tidlige tilknytning er relevant for en vurdering af, hvordan børn klarer sig i daginstitutionen. Barnets udbytte af daginstitutionen afhænger til en vis grad af opvækstforholdene i hjemmet. En amerikansk undersøgelse viser, at børn med en tidlig og sikker tilknytning allerede som spædbørn (i vuggestuen) får en mere sensitiv og involveret kontakt af pædagogerne end ængstelige børn med en usikker forældretilknytning.

Denne iagttagelse har været kendt længe fra andre undersøgelser af børn på spædbørnshjem. Den emotionelle tilfredsstillelse, som barnet havde modtaget inden ankomsten til spædbørnshjemmet, var af betydning for, om personalet viste dem opmærksomhed. Denne selektive opmærksomhed gik ud over de børn, der

hjemmefra havde lidt følelsesmæssige afsavn. Danske undersøgelser af 2-årige børn bekræfter disse almentmenneskelige social-psykologiske erfaringer.

Danske undersøgelser viser således i dag, at daginstitutionernes kvalitet med hensyn til at varetage denne omsorg kan være meget varierende. De gode institutioner kan udgøre en social ballast for de ressourcetsvage børn. Men i en institution, der er kendetegnet af en ligegyldig holdning til børn, er de tillidsfulde og selvstændige børn tydeligvis bedre til at opnå kontakt end de svagere og mere usikre børn. Undersøgelserne viser, at de trygge børn har en basal selvfølelse og viljestyrke, som sætter dem i stand til at insistere på kontakt. Ængstelige børn er derimod usikre og forsigtige i deres kontaktforsøg. undersøgelsens konklusion er, at det især synes at være de svage børn, der kan være udsatte i en dårlig institution. De ressourcestærke børn bekræftes i deres styrke og kompetence, mens svage børns sårbarhed forstærkes, hvis personalet ikke er bevidst om sådanne mekanismer.

De fysiske rammer og normeringsforholdene spiller også en rolle for dagtilbudenes kvalitet. En svensk undersøgelse har vist, at med dårligere normering steg børnenes stress-niveau og personalets sygelighed.

En amerikansk undersøgelse viser, at især for de små børn er normeringsforholdene af stor betydning, mens gruppestørrelsen var af betydning for de større børnehavebørn. Mindre personale i forhold til børnetallet resulterede i øget social kontrol, mere rutine, flere tilsynsaktiviteter og øget pacificering af børnene. Dette bekræftes af engelske undersøgelser.

Venskaber

Daginstitutioner kan være et vigtigt mødested for etablering af kontakter, der kan udvikle sig til venskaber. Undersøgelser peger på, at selv små børn har glæde af hinanden. Deres udvikling befordres af legen med andre børn. I områder med mangel på tilbud kan der opstå et ensomheds- eller isolationsproblem. Savn af jævnaldrende kan give problemer med at udvikle sociale færdigheder og kommunikation med andre. Det er usikkert, hvor meget dette betyder på længere sigt, men ud fra børnenes egen adfærd at dømme er netop venskabsrelationer til jævnaldrende noget af det, der optager børn aller mest. En undersøgelse viser, at børn i 9 måneders alderen er mere interesseret i jævnald-